Souhrn

Kvalita života je multidimenzionální koncept, který se stal předmětem zkoumání v mnoha vědních oborech. Důležitou pozici si získal především v medicíně, sociologii a v psychologii.

Cílem práce bylo sledovat specifické ukazatele kvality života (KŽ) a životního stylu u reprezentativního vzorku českých dětí v rámci mezinárodní studie Světové zdravotnické organizace (WHO) *The Health Behaviour in School Aged Children: A WHO Cross National Study* (HBSC), analyzovat KŽ českých dětí podle věku, pohlaví a místa bydliště a posoudit ji ve vztahu k dalším významným faktorům souvisejícím s životním stylem (formální struktura rodiny, množství společně stráveného volného času v rodině, adaptace na školu, subjektivně vnímaná míra nároků na školní výkon, sociální vztahy, pití alkoholu a kouření tabáku).

Data byla získána prostřednictvím dotazníku na 86 náhodně vybraných základních školách a víceletých gymnáziích ČR. Metodika výzkumu vycházela z doporučení WHO. Cílovou populací pro výzkum byl reprezentativní vzorek českých dětí ve věku 11, 13 a 15 let, celkem 4782 dětí. Sledovali jsme subjektivně vnímanou KŽ na základě subjektivního hodnocení zdravotního stavu, pocitu štěstí a celkové KŽ na čtyřech rozdílných škálách (Cantrilův index, Huebnerova škála, Kidscreen-10 Index, Životní spokojenost). Kombinace uvedených proměnných umožnila postihnout KŽ ve všech dimenzích (fyzické, duševní, sociální i duchovní).

Výsledky: Na sledovaných škálách KŽ uváděla většina dětí hodnoty vyšší než dvě třetiny možného maxima. Více než 80 % dětí se cítilo šťastných. Téměř 90 % dětí označilo svůj zdravotní stav jako vynikající nebo dobrý. V naší práci jsme zjistili statisticky významné vztahy mezi KŽ, pohlavím a věkem dětí. Horší KŽ uváděly dívky a starší děti. KŽ dětí dále souvisela s formální strukturou rodiny, množstvím společně stráveného volného času v rodině, vztahem dětí ke škole, postojem k učitelům, mírou pociťovaných nároků na školní výkon, sociálními vztahy a s kouřením. Vyšší KŽ statisticky významně častěji uváděly děti z úplných rodin, děti z rodin, které spolu tráví hodně společného času, děti, které hodnotily učitele kladně a měly pozitivní vztah ke škole, děti pociťující přiměřenou míru nároků na školní výkon, děti bez problémů v sociálních vztazích a děti, které nekouřily. Subjektivně vnímanou KŽ dětí nejvýznamněji ovlivňovaly sociální vztahy a množství společně stráveného času v rodině. Značný vliv na vnímaný pocit štěstí měly duchovní aspekty, zejména prožitek

smyslu, smysluplnosti života, víra v sebe sama a v budoucnost. Neprokázali jsme statisticky významné vztahy mezi KŽ dětí a místem bydliště.